

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

№ 4 від 27.08.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

№ 53 від 28.08.2025

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
тематичного спецкурсу-тренінгу
«Формування в здобувачів початкової освіти вмінь
працювати з медіатекстами»

***«Developing media literacy skills in primary school
students»***

**для вчителів початкових класів,
вихователів груп подовженого дня
закладів загальної середньої освіти**

Укладачі:

Коченгіна М.В., завідувачка кафедри методики дошкільної та початкової освіти, канд. пед. наук;

Коваль О.А., старша викладачка кафедри методики дошкільної та початкової освіти

Цільова група: учителі початкових класів закладів загальної середньої освіти, вихователі груп подовженого дня

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання

кафедри методики дошкільної та початкової освіти

№ 1 від 26.08.2025

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна.

НАПРЯМИ: розвиток компетентності (предметно-методичної) учителів початкових класів і вихователів груп подовженого дня відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024) та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція; схвалено постановою Президії НАПН України від 21 квітня 2016 р. № 1-2/7-110), Лист МОН України «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році» (№ 1/16828-25 від 13.08.2025).

МЕТА: професійний розвиток учителів початкових класів і вихователів груп подовженого дня шляхом набуття та оновлення їх предметно-методичної компетентності, актуальних для реалізації мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688), а саме: знань та вмінь формування в учнів/учениць початкових класів умінь працювати з медіатекстами – критично сприймати, аналізувати, перетворювати, створювати.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Задоволення фахових потреб педагогів у

- поглибленні теоретичних знань щодо
 - методологічних засад формування в учнів/учениць умінь розрізняти працювати з медіатекстами (критично сприймати й аналізувати рекламу й повідомлення на сайтах, висловлювати оцінні судження, будувати медіатексти);
 - мовленнєвих, структурних та візуальних особливостей коміксів;
- набутті вмінь
 - використовувати методи та прийоми формування в учнів/учениць умінь працювати з медіатекстами (аналізувати, визначати ключові слова й використовувати для власних усних повідомлень, об'єднувати інформацію з кількох текстів для побудови одного повідомлення, створювати рекламне повідомлення);
 - застосовувати методи та прийоми формування в молодших школярів читати й створювати комікси.

2. Удосконалення / розвиток професійних компетентностей

- **A2 (предметно-методичної)** – здатності добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання здобувачів початкової освіти критично сприймати й створювати медіатексти (оцінні судження, рекламні повідомлення, комікси).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні положення. Навчальна програма тематичного спецкурсу-тренінгу «Формування в здобувачів початкової освіти вмінь працювати з медіатекстами» є складовою Комплексної програми підвищення кваліфікації вчителів початкових класів, Комплексної програми підвищення кваліфікації вчителів початкових класів і вихователів груп подовженого дня та Комплексної програми підвищення кваліфікації вихователів груп подовженого дня закладів загальної середньої освіти.

Цільова аудиторія освітньої програми – учителі початкових класів і вихователі груп подовженого дня, які вже здобули відповідну професійну освіту в галузі початкової освіти та мають досвід педагогічної діяльності вчителем початкових класів та/або вихователем групи подовженого дня.

Актуальність.

Навчальну програму тематичного спецкурсу «Формування в здобувачів початкової освіти вмінь працювати з медіатекстами» розроблено з урахуванням положень: Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800), професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024), Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція; схвалено постановою Президії НАПН України від 21 квітня 2016 р. № 1-2/7-110), Листа МОН України «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році» (№ 1/16828-25 від 13.08.2025).

Обсяг: 6 годин (0,2 кредита).

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою

Навчання за програмою тренінгу проходить у дистанційному форматі, синхронно з використанням сервісу ZOOM з обов'язковою участю слухачів.

Освітню програму структуровано за двома модулями. В освітній програмі тематичного спецкурсу-тренінгу передбачено **мотиваційний модуль**, який представлено заняттям (1 год) за темою «Мотивуюче заняття», **теоретичний модуль** (1 год). Інші заняття (4 год) належать до «Практичного модуля» і, відповідно, мають практичну спрямованість.

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в пропонований освітньою програмою зміст з метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зазначивши їх в розкладі занять, а також для коригування тематики навчальних занять відповідно до вимог чинних нормативних документів щодо здійснення

освітнього процесу в закладах освіти, актуальних векторів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Загальний обсяг таких змін може досягати до 25%.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- для очного навчання: мультимедійний проєктор, ноутбук, фліпчарт, навчальні матеріали, сучасне програмне забезпечення, програмне забезпечення для інтерактивної дошки, інтернет
- для дистанційного навчання: комп'ютерна техніка, доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

методологічних засад

- формування в учнів/учениць умінь працювати з медіатекстами;
- освітніх функцій коміксів.

Уміння:

- використовувати методи та прийоми формування в здобувачів освіти умінь працювати з медіатекстами (критично сприймати, аналізувати, перетворювати, створювати – оцінні судження, рекламні тексти, комікси).

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення важливості формування в здобувачів початкової освіти вмінь сприймати, аналізувати, перетворювати й створювати медіатексти.

Компетентності:

- **A2.4 (предметно-методична)** – здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання здобувачів початкової освіти критично сприймати, аналізувати та створювати медіатексти.

КУРИКУЛУМ

за освітньою програмою тематичного спекурсу-тренінгу підвищення кваліфікації педагогічних працівників ЗДО за темою «Формування в здобувачів початкової освіти вмінь працювати з медіатекстами» (6 год/ 0,2 кредита)

№ з/п	Назва модуля	К-ть годин
1.	Мотиваційний	1
2.	Теоретичний	1
3.	Практичний	4
	Разом за модулями (годин/кредитів)	6 год/0,2 кредита

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

*за освітньою програмою спецкурсу-тренінгу підвищення кваліфікації вчителів
початкових класів і вихователів груп подовженого дня за темою
«Формування в здобувачів початкової освіти вмінь працювати з
медіатекстами»
(6 год/0,2 кредита)*

Назва модуля	№ теми	Назви тем	Індекси компетентностей, що розвиваються	Усього годин
Модуль І. Мотиваційний	1.1	Мотивуюче заняття	Д1	1
		Усього за модулем		1
Модуль 2. Теоретичний	2.1	Переваги використання коміксів у початковій школі	A2.4	
		Усього за модулем		1
Модуль 3. Практичний	3.1	Навчання молодших школярів критично сприймати медіатексти	A2.4	2
	3.2	Лайфхаки створення коміксів	A2.4	2
		Усього за модулем		4
		Разом за модулями		6

Література

1. Дашкова К.В.. Поняття медіатексту в сучасній лінгвістичній науці. Наукові записки міжнародного Гуманітарного університету. 2019. Випуск 31. С. 46–50.
2. Башманівська Л. А., Башманівський В. І. Актуальні питання мови медіатекстів: методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 061 Журналістика. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 52 с.
3. Державний стандарт початкової освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87; у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) (схвалено постановою Президії НАПН України від 21 квітня 2016 р. № 1-2/7-110).
5. Медіатекст у сучасному комунікативному дискурсі: кафедральний збірник тез здобувачів освіти. Миколаїв, 2020. 79 с.
6. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. — Київ: Центр вільної преси, 2012. — 352 с.
7. Літостанський В. В., Даниленко В. І., Мележик В. П., Іванова Т. В., Волошенюк О. В., Іванов В. Ф. Сходинки до медіаграмотності: Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2 – 4 класів із навчанням українською мовою, а також російською та іншими мовами національних меншин / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, Академія української преси. – К.: АУП, ЦВП, 2014. – 28 с.
8. Проект Державного стандарту початкової освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-derzhavnoho-standartu-pochatkovoi-osvity>
9. Шебештян Я., Шаповалова Г. Медіатекст: природа, компоненти, стилістика: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2024. 127 с.
10. Царик, Г. (2024). Генологія сучасних новітніх медіа: динаміка розвитку та підходи до вивчення. Folia Philologica, (8), 91-98. <https://doi.org/10.17721/foia.philologica/2024/8/11>

Цифрові джерела

1. [Особливості використання коміксів на уроках української літератури - Національний університет «Чернігівський колегіум](#)

2. [Створення і використання коміксів на уроках української мови та літератури" | Наукова робота. Українська література - Всеосвіта](#)
3. [Застосування інноваційних форм та технологій у процесі викладання української мови та літератури - На Урок](#)
4. [\(PDF\) Дидактичні комікси в початковій школі: методика їх створення та використання - ResearchGate](#)
5. [Комікси на уроках: розвага чи дієвий навчальний інструмент? — Журнал «На Урок»](#)
6. [Стаття "Використання коміксів у початковій школі" - На Урок](#)
7. [Комікси на уроках української літератури: переваги використання та цифрові інструменти - Новини](#)
8. [\(PDF\) Застосування е-ресурсів у процесі створення коміксів на уроках математики в початковій школі - ResearchGate](#)
9. [Новітні підходи до навчання: скетчноутінг та комікси для учнів початкових класів \(і не тільки\) - YouTube](#)
10. [Практикум для вчителів: як створити комікс за допомогою штучного інтелекту - YouTube](#)
11. [Використання коміксів та мемів на уроках української літератури і мови як засіб розвитку мовлення та творчого мислення учнів. | Презентація. Українська література - Всеосвіта](#)